

SÜREYE BAĞLI SESLİ OKUMANIN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ

Murat BAŞAR*

Zekeriya BATUR**

Mehmet KARASU***

Özet

Bu çalışmada süreye bağlı okuma ve süre tutulmadan yapılan okuma çalışmalarının okuduğunu anlamaya etkisi ve hızlı okumaya bağlı olarak ortaya çıkan okuma hataları belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için sesli okuma bittikten sonra öğrencilere metinle ilgili okuduğunu anlama soruları sorulmuştur. Süreye bağlı sesli okuma yapan öğrencilerin okuduğunu anlama sorularında aldıkları puanlar ile süreye bağlı okuma yapmayan öğrencilerin aldıkları başarı puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bunun yanında sesli okuma sırasında süreye bağlı okuyan ve okumayan öğrenciler, *Tekrar etme, Tasarlama, Sekte, Hece Düşürme, Hece Ekleme, Sesleri Karıştırma, Ses Ekleme, Nefes Kontrolü, Atlama, Yerel Ağız, İmla Kuralları, Heceyi Çevirme, Heceyi Yanlış Ayırma Kelimeyi Çevirme, Uzatma, Sesi Çıkaramama, Eğilerek Okuma ve Elle, Kalemlerle Takip* hatalarını yapmışlardır. Öğrenciler en çok kelime tekrar hatasını yapmışlardır. Süreye bağlı sesli okuma çalışması yapan öğrencilerin süreye bağlı okuma çalışması yapmayan öğrencilere göre iki kat daha fazla kelime hatası yaptıkları tespit edilmiştir. Toplam hata puanında anlamlı fark bulunmuştur. Süreye bağlı sesli okuma çalışması yaptırılan öğrenciler, süreye bağlı sesli okuma çalışması yapmayan öğrencilere göre daha çok toplamda daha çok hata yapmışlardır.

Anahtar Sözcükler: Ana dili, sesli okuma, okuma hataları

Giriş

Ana dili eğitimi, temel dil becerileriyle gerçekleşmektedir (Güneş, 2011; Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1995). Bu beceriler sırasıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma gelmektedir (Akyol, 2005; Sever, 2000; Robinson ve Good, 1987). Özellikle anlamayı etkileyen becerilerden dinleme ve okuma eğitim ve öğretim sürecinde en fazla faydalanılan becerilerdendir. Bu becerilerden biri olan okuma diğer beceriler arasında daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bunun temelinde ise okuma becerisini etkileyen birçok faktörün olmasına bağlanabilir. Okuma sürecinde başta aile olmak üzere okul ve buna bağlı olarak öğretmen, arkadaş çevresi gibi faktörler yapılan çalışmalarda okuma beceri için etkili birer faktör olduğu vurgulanmaktadır (Akyol, 2003; Temizkan, 2009; Özbay,2009). Özellikle öğretmenin sınıf içi okuma tutumları okuma becerisinin sürdü-

* Yrd. Doç. Dr.; Murat Başar Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr.; Zekeriya Batur Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi

*** Yrd. Doç. Dr.; Mehmet Karasu MEB Ankara

rülebilirliğini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bağlamda, öğretmenler sınıf içi etkinliklerde okuma becerisini daha fazla önemseme gereği duymaktadırlar. Ders kitaplarında yer alan metinleri önce kendileri okumakta; daha sonra, aynı metni öğrencilerine de sesli bir şekilde okutmaktadırlar. Sınıf içi sesli okuma çalışmaları, öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirmesine yardımcı olmaktadır (Güneş, 2011). Öğrenci sesli okuma sırasında dilin inceliklerini fark etmektedir. Dilin, dil bilgisi kurallarının işleyişini görebilmektedir. Sesli okuma becerisi, bireyin kültürlenme sürecinde ve kendini doğru bir şekilde ifade etme ve güçlü bir iletişim becerisi geliştirme açısından diğer ana dili becerilerine göre daha etkili olduğu bilinmektedir (Özbay, 2009). Bu beceri hem eğitim-öğretim sürecinde hem de günlük yaşamda doğru bir şekilde kullanılması bireye birçok avantaj sağlayabilmektedir. Bu bağlamda ilkokuma yazma döneminde öğrencilere okuma becerisinin doğru bir şekilde kazandırılması büyük bir önem taşımaktadır. İllokuma yazma döneminin sağlıklı geçirilmesi gerekmektedir. Bu dönemde yapılan küçük okuma hataları üst sınıflarda kalıcı yanlış öğrenmelere zemin hazırladığı görülmektedir. Bu hataların oluşmasında öğretmenlerin bazı yaklaşımları neden olabilmektedir (Başar 2013; Başar ve arkadaşları 2012). Bu yaklaşımlardan biri sınıf öğretmenlerinin süreye bağlı olarak okuma çalışmaları yaptırılmaları gelmektedir. Yapılan bu okuma çalışmaları sonucunda öğrencilerin birbirleriyle yarışma durumuna gelmesine neden olmaktadır. Bu durum, okuma sırasında başarısız olan öğrencilerin kendilerine olan özgüvenlerinin kaybolmasına neden olabilmektedir. Öğrencilerin sınıf içi etkinliklerde dışlanmalarına zemin hazırlayabilmektedir. Bu noktadan hareketle süreye bağlı yapılan okuma ile süre bağlı yapılmayan okumaların akademik çalışılması zorunluluğu çıkmıştır. Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma deneysel olarak tasarlanmıştır. Gruplarının oluşturulmasında öğretmenlerle yapılan ön görüşmelerde bir dakikada kaç kelime okudu veya metni kaç dakikada okudu gibi süreye bağlı sesli okuma çalışması yaptığını belirten iki farklı ilkokuldan iki sınıf, süreye bağlı sesli okuma yaptırmadığını belirten iki ilkokuldan iki sınıf olmak üzere dört ilkokuldan dört sınıf belirlendi. Okulların seçiminde başarı düzeyinin uygunluğu, öğretmenlerin bu konuda işbirliğine yatkın olması göz önünde bulundurulmuştur. Bu anlamda öğrencilerin sesli okuma düzeylerini ve sesli okuma hataları ile akademik başarıya olan etkisine bakılmıştır.

Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Çalışmanın örnekleme seçkili yöntemle belirlenen Uşak Merkeze bağlı dört ilkokulun 2. sınıfındaki süreye bağlı sesli okuma çalışması yapmayan farklı iki şubeden 31 ve süreye bağlı okuma yapan iki şubeden 31 olmak üzere rastgele yöntemle seçilen toplam 62 öğrenciden oluşturulmuştur. Sınıfların belirlenmesinde Türkçe dersindeki akademik başarı düzeylerinin birbirine yakın olması dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplamak için ikinci sınıf düzeyine uygun üç farklı okuma metni alındı. Hazırlanan metinlerin daha önce ve hâlihazırda okutulan ders kitaplarında olmamasına dikkat edilmiştir. Öğrencilerin yapabileceği hatalar literatür taranması ve yapılan gözlemlerle belirlenmiştir. Belirlenen bu hatalar yapılandırıldı. Öğrencilerin yap-

tıkları hata türü, her defasında işaretlenerek frekansı tespit edildi. Buradaki amaç süreye bağlı sesli okumanın öğrencilerin sesli okuma hatalarını ve anlama becerilerini etkileyip etkilemediğini test etmektir.

Uygulama Süreci

Öncelikle öğrencilerin sesli okuma esnasında yapabilecekleri hatalar literatürden tarandı. Yapılan gözlemsel çalışmalarda öğrenciler sesli okuma sırasında yaptıkları hatalar da belirlenerek sesli okuma sırasında oluşan hatalar listelendi. Bu kapsamda rastgele seçilen farklı sosyo-ekonomik seviyedeki 22 sınıfta farklı zamanlarda gözlemler ve sesli okuma çalışması yapıldı. Öğrencilerde tespit elden hatalı okuma türleri ve biçimi not edildi. Bu kapsamda literatürde geçmeyen bazı okuma hata türleri de araştırmacılar tarafından tespit edildi. Böylece 18 okuma türü yapılandırılarak belirlendi. Bu ön çalışmadan sonra veri toplamada kullanılan metinler araştırmacılar tarafından seçkili teknikle seçilen sınıflarda uygulandı. Bu uygulama sırasında şunlar yapıldı. Öncelikle sınıftan rastgele öğrenciler seçildi. Seçilen öğrenciler ayrı bir odaya alındı. Seçilen her gruba aynı metinler verilerek öğrencilere sesli okutuldu. Bu metin öğrencilerin çalışma sırasında ilk defa karşılaştığı bir metin metindir. Öğrencilerin sesli okuma sırasında yaptığı hatalar, araştırmacılar tarafından işaretlendi. Böylece yapılan hataların frekansı belirlendi. Okuma esnasında hiçbir şekilde öğrencilere müdahalede ve imada bulunulmadı. Öğrencilerin hata sayısı ve okuma süresi saniye cinsinden kodlanarak forma kaydedildi. Sesli okuma sürecini tamamlayan öğrenciyi metni anlamaya yönelik 10 sorudan oluşan formlar verilerek cevaplandırılması istendi. Sorular Bloom'un bilişsel taksonominise göre belirlendi. Öğrencilere cevaplaması için 15 dakika süre verildi.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS 19 Paket Programı kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken öğrencinin bilgi basamağında yer alan soruyu cevaplama puanında 1 puan, kavrama basamağındaki sorulara iki puan, uygulama basamağındaki soruya 3 puan daha üst basamaktaki sorulara 4 puan verildi. Bütün soruları doğru cevaplayan bir öğrenci 20 puanla değerlendirilmiştir.

Süreye bağlı sesli okuma çalışması yapan ve süreye bağlı sesli okuma çalışması yapmayan gruplarının veri toplama araçlarından sesli okuma hataları, frekans ve yüzdelik kullanılarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin aldıkları puanların karşılaştırılmasında ilişkisiz t testi, tekyönlü varyans analizi (ANOVA) ve regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, babanın eğitim düzeyi, annenin eğitim düzeyi, babanın mesleği, annenin mesleği ve gelir durumu, dergi aboneliği, gazete aboneliği, kendine ait bilgisayarının olup olmaması, evde okuma saatinin yapılıp yapılmamasına ilişkin veriler SPSS 19 Paket Programına kodlanarak girilmiştir.

Bulgular

Tablo1. Okuma Hataları Arasındaki İlişki

	Sayfa	Toplam Hata	Tekrar Etme	Hece Düşürme	Hece Ekleme	Tasarlama	Atlama	Yerel Ağz	Ses Karıştırma	İmla	Hece Çevirme	Kelime Çev.	Hece Yan Ay.	Ses Çıkarmama	Sekte	Uzatma	Ses Ekleme	Nefes Kont.	Takip	Eğilme	Puan	Süre	
Top. Hata	1																						
Tekrar Etme			1																				
Hece Düşürme				1																			
Hece Ekle.	-30**			37**	1																		
Tasarlama						67**	1																
Atlama						38**	30**	1															
Yerel Ağz	-			32**				46**	1														
Sesleri Karış.	-28*			28*				40**	54**	1													
İmla Hata	-34**			28*				52**	51**	48**	1												
Hece Çev.	-39**			34**				66**	57**	56**	59**	1											
Kelime Çevir.								48**	49**	52**	41**	58**	1										
Hece Yan. Ayır.	-31**			27*				52**	62**	56**	56**	62**	51**	1									
Ses Çıkar.								33**	29*	44**	33**	31**	47**	1									
Sekte	-			46**	43**										1								
Uzat.	28 ^a																						
Ses Ekle.	31*							39**	41**	39**	29*	48**	45**	67**	1								
Nefes Kont.	-38**				40**			29**	34**		32*	32*	28*	30*	44**	1							
El,kal. Eğilme										27*													
Puan	32*																						
Süre	71**	-	-29*	-30*	-40*			-43*		-25*	-25*		-32*	-32*		-52**						1	
	26*																						
	-21*		32*	25*	31*										33*	35*	30*	28*				-31*	1

* p<05

** p<01

Tablo 1' de öğrencilerin bir aylık sürede okuduğu toplam sayfa sayısı, sesli okuma esnasında yaptıkları toplam hata, metinle ilgili anlamaya yönelik sorulardan aldıkları puan toplamı, kardeş sayısı ve metni okuma süresi değişkeni ile sesli okuma

hatalarının ilişkisine bakıldı. Yine sesli okuma hatalarının arasındaki ilişki incelendi. Öğrencilerin bir aylık sürede okuduğu sayfa sayısı ile en güçlü ilişki ($r=,71$) ile öğrencinin okuduğunu anlama puanı arasındadır. Öğrencilerin okuduğu sayfa sayısı arttıkça anlama becerileri de gelişmektedir. Öğrencinin bir ayda okuduğu sayfa sayısı ile hece ekleme ($r= -30$), yerel ağız ile okuma ($r= -42$), sesleri karıştırma($r= -29$), imla kurallarına uymama ($r= -34$), hece çevirme ($r= -39$), heceleri yanlış ayırma ($r=-31$) sekte ($r=-29$), ses ekleme ve toplam okuma süresi ($r= -21$) arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Öğrencinin okuduğu sayfa sayısı çoğaldıkça, sesli okuma hataları azalmaktadır. Öğrencinin okuduğu sayfa sayısı arttıkça, metni okuma süresi azalmakta, okuma hızı artmaktadır.

Toplam hata ile uzatma ($r= 31$) ve eğilerek okuma ($r= 32$) arasında pozitif ilişki bulunurken, anlama puanı ile (-30) negatif ilişki vardır. Toplam hata puanı yüksek öğrenciler uzatarak okuma ve eğilerek okuma yanlışını yaparken anlama puanı düşmektedir. Öğrencilerin hata sayısı arttıkça anlama puanı azalmaktadır.

Tekrar hatası ile öğrencinin aldığı puan arasında ($r= -30$) negatif ilişki bulunmaktadır. Öğrenci sesli okurken kelime tekrarı yaptıkça anlama düzeyi azalmaktadır. Öğrenci sesli okurken kelime tekrarı yaptıkça metni okuma süresi artmaktadır($r= 32$).

Öğrencilerin sesli okuma esnasında yaptıkları hece düşürme hatası ile hece ekleme ($r= 37$), atlama ($r=,40$), yerel ağız ile okuma ($r=,32$), sesleri karıştırma($r=,28$), imla hataları ($r=,28$), heceleri çevirme($r=34$), heceleri yanlış ayırma ($r=,30$) ve sekte ($r= 47$) hataları arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Hece düşürme hatası ile öğrencilerin anlama puanları arasında negatif ilişki bulunmaktadır ($r= -33$). Öğrenci hece düşürme hatası yaptııkça anlama düzeyi de azalmaktadır.

Sesli okuma esnasında hece ekleme hatası yapan öğrenciler tasarlama ($r= 67$), atlama ($r= 30^*$), sekte ($r=40$) ve ses ekleme ($r= 40$) hatalarını yapmaktadır. Hece ekleme hatası yapan öğrencilerin metni okuma süresi de artmaktadır ($r= 25$). Hece ekleme hatası ile öğrencinin anlama puanı arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır ($r= -37$). Hece ekleme hatası yapan öğrencilerin anlama puanları da azalmaktadır.

Öğrenciler tasarlama hatası yaptııkça metni okuma süresi de artmaktadır ($r= 31$). Tasarlama hatası yapan öğrencilerin metni anlama düzeyleri de ($r= -22$) düşmektedir.

Öğrenciler sesli okuma esnasında atlama hatası yaptııkça yerel ağız ile okuma ($,46$), sesleri karıştırma($r= 40$), imla kurallarına uymama ($r= 52$)hatası da yapmaktadır. Atlama hatasıyla birlikte hece çevirme ($r= 67$), kelime çevirme hatasını($r= 48$), heceleri yanlış ayırma($r= 52$), sesi çıkaramama ($r= 33$), uzatarak okuma($r= 39$) ve ses ekleme ($r=29$) hatalarını da yapmaktadır. Öğrenciler atlama hatasını yaparken en çok hece çevirme ($r= 66$), imla kurallarına uymama ($r= 52$) ve heceleri yanlış ayırma ($r= 52$) hatalarını yapmaktadır.

Öğrenciler sesli okuma esnasında yerel ağız ile okuma hatası yaptıklarında, sesleri karıştırma($r= 54$), imla kurallarına uymama($r= 51$) hece ve kelimeleri çevirme, heceleri yanlış ayırma, sesi çıkaramama, uzatma, ses ekleme ve nefes kontrolünü yapamama hatalarını da yapmaktadır. En güçlü ilişki ($r= 62$) heceleri yanlış ayırma iledir. Öğrenciler yerel ağız ile okurken heceleri daha çok yanlış ayırmaktadır. Yerel ağız ile okuma hatasını yaparken anlama puanı düşmektedir.

Öğrenciler sesli okuma esnasında sesleri karıştırma hatası ($r= 54$) ile birlikte imla kurallarına uymama ($r= 51$), heceleri çevirme ($r= 54$), kelimeleri çevirme ($r= 49$), heceleri yanlış ayırma ($r= 62$) sesi çıkaramama ($r= 29$), uzatma hatasını ($r= 41$), ses ekleme ($r= 34$), ve nefes kontrolünü yapamama ($r= 27$) hatalarını da yapmaktadır. Sesleri karıştırma hatasını yapan öğrenciler en çok heceleri çevirme ($r= 56$) ve heceleri yanlış ayırma ($r= 56$) hatalarını yapmaktadır. Yerel ağız ile okuma hatası yapan öğrencilerin anlama puanları ($r= -40$) arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Öğrenci yerel ağız ile okuduğunda metni anlama düzeyi de azalmaktadır.

Sesli okuma esnasında imla kurallarına uymayan öğrenciler, heceleri ve kelimeleri çevirme, sesleri çıkaramama, uzatma, ses ekleme hatalarını da yapmaktadır. İmla kurallarına uymayan öğrenciler en çok heceleri çevirme ($r= 58$) ve sesi çıkaramama hatasını ($r= 56$) yapmaktadır. İmla kurallarına uymama hatası ile anlama puanı arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Öğrenciler sesli okuma esnasında imla kurallarına uymama hatası yaptıkça anlama puanları azalmaktadır.

Öğrencilerin sesli okuma esnasında yaptıkları hatalardan birisi de heceleri çevirmedi. Heceleri çeviren öğrenciler en çok ($r= 62$) heceleri yanlış ayırma hatası yapmaktadır. Heceleri çeviren öğrenciler kelimeleri çevirme, uzatarak okuma ve ses ekleme hatalarını da yapmaktadır. Öğrenciler sesli okuma esnasında heceleri çevirdikçe anlama düzeyleri de azalmaktadır.

Kelimeleri çevirme sesli okuma esnasında öğrencilerin yaptıkları bir başka hata türüdür. Kelimeleri çevirme hatası yapan öğrenciler heceleri yanlış ayırma ($r= 51$) sesi çıkaramama ($r= 31$), uzatma ($r= 45$) ve ses ekleme hatası da ($r= 28$) yapmaktadır.

Öğrenciler sesli okuma esnasında heceleri yanlış ayırma hatası da yapmaktadır. Heceleri yanlış ayıran öğrenciler, sesi çıkaramama, uzatarak okuma, ses ekleme, elle ve kalemlerle takip etme hatalarını da yapmaktadırlar. Heceleri yanlış ayırma hatasının en güçlü ilişkisi ($r= 67$) sesi uzatarak okuma arasındadır.

Sekte hatası ile anlama puanı arasında ($r= -32$) negatif bir ilişki bulunmaktadır. Öğrenciler sekte yaptıkça metinden okuduklarını anlama düzeyleri de azalmaktadır. Öğrenciler sekte hatası yaptıkça metni okuma süresi de artmaktadır. Okuma süresi uzadıkça ilgi azalarak anlama düzeyi de azalmaktadır.

Öğrencilerin sesli okuma esnasında yaptıkları bir başka hata biçimi de heceleri ve sesleri uzatarak okumadır. Sesi ve heceyi uzatarak okuyan öğrenciler ses ekleme ($r= 44$) ve nefes kontrolünü sağlamada ($r= 35$) da sorun yaşamaktadır. Öğrenciler sesi ve heceyi uzatarak okudukça metni okuma süresi de artmaktadır ($r= 36$).

Sesli okuma esnasında yapılan hatalardan birisi de ses ekleme hatasıdır. Ses ekleme ile öğrencilerin okuduğunu anlama arasında negatif bir ilişki vardır. Öğrenciler sesli okuma esnasında ses ekledikçe anlama düzeyi düşmektedir ($r= -30$). Anlama düzeyi düşerken okuma süresi de artmaktadır. Öğrenciler metni daha uzun süre de okumaktadır.

Öğrenciler nefes kontrolünü yapamadıkça okuma süreleri de aynı oranda artmaktadır ($r= 28$). Elle veya kalemlerle takip eden öğrenciler aynı zamanda eğilerek de okuma yapmaktadır. Öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyi ile okuma süresi arasında negatif bir ilişki vardır ($r= 31$). Öğrencilerin metni anlama düzeyi arttıkça okuma süresi azalmaktadır. Ya da öğrencilerin anlama becerileri geliştikçe metni okuma süreleri de azalmaktadır.

Tablo 2. Süreye Bağlı Okuma İle Süreye Bağlı Okumamanın Hata Sayıları

Süreye Bağlı Sesli Okuma					Süreye Bağlı Sesli Okumama				
Hata Türü	N	En az	En çok	Top	Hata Türü	N	En az	En çok	Top
Tekrar etme	31	1	13	150	Tekrar etme	31	0	7	76
Tasarlama	31	0	10	60	Tasarlama	31	0	10	49
Sekte	31	0	13	52	Sekte	31	0	2	26
Hece düşürme	31	0	7	41	Hece düşürme	31	0	4	25
Hece ekleme	31	0	5	34	Sesleri karıştırma	31	0	4	24
Sesleri karıştırma	31	0	5	24	Nefes kontrolü	31	0	2	15
Ses Ekleme	31	0	3	20	Hece Ekleme	31	0	3	14
Nefes kontrolü	31	0	2	20	Atlama	31	0	2	11
Atlama	31	0	2	19	Ses ekleme	31	0	1	5
Yerel ağız	31	0	3	16	Uzatma	31	0	2	5
İmla kuralları	31	0	2	13	İmla kuralları	31	0	1	5
Heceyi çevirme	31	0	2	12	Eğilerek okuma	31	0	1	3
Heceyi yanlış ayırma	31	0	4	10	Elle, kalemle takip	31	0	1	3
Kelimeyi çevirme	31	0	2	9	Sesi çıkaramama	31	0	1	3
Uzatma	31	0	3	7	Yerel ağız	31	0	1	3
Sesi çıkaramama	31	0	1	4	Heceyi çevirme	31	0	1	2
Eğilerek okuma	31	0	1	2	Heceyi yanlış ayırma	31	0	1	2
Elle, kalemle takip	31	0	1	2	Kelimeyi çevirme	31	0	1	2

Tablo2' de öğrencilerin süreye bağlı okuma yapma ve süreye bağlı olarak okuma yapmamaya göre öğrencilerin yaptıkları hatalar yer almaktadır. Süreye bağlı sesli okuma yapan öğrenciler en çok tekrar etme hatasını yapmaktadır. Her öğrenci tekrar hatası yapmıştır. Tekrar hatası bir metinde en fazla 13 kez yapılmıştır. Süreye bağlı olarak sesli okuma yapan öğrenciler ikinci olarak tasarlama hatasında bulunmuşlardır. Tasarlama hatası yapmayan öğrenci bulunurken bu hatayı bir öğrenci metni okuma esnasında 10 kez yapmıştır. Süreye bağlı sesli okuma yapan öğrencilerin üçüncü olarak yaptıkları okuma hatası sekte hatasıdır. Metin boyunca öğrenciler tarafından 52 defa sekte hatası yapılmıştır. Bu hatayı bazı öğrenciler hiç yapmamıştır. Bu hatayı yapan öğrenci en çok 13 kez yapmıştır. Öğrencilerin sesli okuma esnasında hece düşürme hatasıdır. Derslerinde süreye bağlı okuma yapan öğrenciler, sesli okuma esnasında dördüncü olarak hece düşürme hatasını yapmaktadır. Öğrenciler metni okuma esnasında toplamda 41 kez bu hatayı yapmışlardır. Öğrencilerin yaptığı bir başka sesli okuma hata türü hece ekleme hatasıdır. Öğrenciler ilgili metni sesli okuma esnasında toplam 34 kez hece ekleme hatası yapmışlardır. Süreye bağlı olarak sesli okuma yapan öğrencilerin, ilgili metni sesli okuma esnasında toplam 24 kez sesleri karıştırma hatası yapmışlardır. Bazı öğrenciler sesleri karıştırma hatasında bulunmazken bu hatayı yapan öğrenci en çok beş kez sesleri karıştırma hatası yapmıştır. Öğrencilerin sesli okuma esnasında düştükleri hatalardan birisi de ses ekleme hatasıdır. Öğrenciler toplamda 20 defa ses ekleme hatası yapmışlardır. Bir öğrenci metni okuma süresince en çok üç defa ses ekleme hatasında bulunmuştur. Süreye bağlı olarak sesli okuma yapan öğrencilerin gerçekleştirdikleri hatalardan birisi de toplamda 20 defa yaptıkları nefes kontrolünü yapamama sorunudur. Çalışma kapsamında metni sesli okuma esnasında süreye bağlı sesli okuma yapan öğrencilerden bir öğrenci en fazla 2 defa nefes kontrolü yapamamıştır. Öğrenciler atlama hatasını toplamda

19 defa yapmışlardır. Öğrenciler sesli okuma esnasında 16 kez yerel ağız ile okumuşlardır. Öğrenciler sesli okuma esnasında toplamda 13 kez imla kurallarına uymamışlardır. Yine bu öğrenciler sesli okuma esnasında toplamda 12 defa heceyi çevirme, 10 defa da heceyi yanlış ayırma hatası yapmışlardır. Çalışma kapsamında çalışma grubunda yer alan süreye bağlı olarak okuma yapan öğrenciler toplamda kelimeyi çevirme, 7 defa uzatma, 4 defa da sesi çıkaramama hatasında bulunmuşlardır. Öğrencilerde en az görülen okuma hatası toplamda ikişer defa ile eğilerek okuma ve elle, kalemle takip etme hatasıdır.

Çalışma grubunda yer alan, sesli okuma esnasında süreye bağlı okuma yapmayan öğrencilerin çalışma kapsamında sesli olarak okudukları metinde en çok düşükler hata toplamda 76 defa ile tekrar etme hatasıdır. Sesli okuma esnasında süreye bağlı olarak okuma yapmayan öğrenciler, süreye bağlı olarak okuma yapan öğrencilere göre %50 oranında tekrar hatasını daha az yapmışlardır. Süreye bağlı okuma yapmayan öğrencilerin de ikinci olarak yaptıkları toplamda 49 defa ile tasarlama hatasıdır. Öğrencilerin üçüncü olarak düşükleri sesli okuma hata türü toplamda 26 kez ile sekte hatasıdır. Öğrencilerin dördüncü olarak düşükleri en çok hatalardan birisi de toplamda 25 defa ile hece düşürme hatasıdır. Sesli okuma esnasında daha önceki dönemlerde sınıflarında öğretmenlerince süreye bağlı olarak okuma yapmayan öğrenciler sesleri karıştırma hatasını toplamda 24 kez yapmışlardır. Her iki grupta da sesleri karıştırma hatası toplamda 25 defa yapılırken süreye bağlı okuma yapmayanlarda sıralama bakımından 5. Sırda yer almaktadır. Diğer grupta sesleri karıştırma hatası 6. Sırada yer almıştır. Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerden çalışma dışındaki zamanlarda öğretmenleri tarafından süreye bağlı sesli okuma yapmayan öğrenciler, nefes kontrolünü sağlayamamayı toplamda 15, hece atlamasını toplamda 13, atlama hatasını 11 kez yapmışlardır. Ses ekleme, uzatma, imla kurallarına uymama hatalarını toplamda beşer kez, eğilerek okuma, elle ve kalemle takip etme, sesi çıkaramama, yerel ağız ile okuma hatalarını toplamda üçer defa yapmışlardır. Heceyi çevirme, heceyi yanlış ayırma, kelimeyi çevirme hataları bu grup öğrencilerin toplamda ikişer defa ile en az buldukları hata türüdür. Süreye bağlı olarak okuma yaptırılan öğrencilerin süreye bağlı olarak okuma yaptırılmayan öğrencilere göre toplamda daha çok hatada buldukları görülmektedir. Okuma hızından çok anlamının önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3. Süreye Bağlı Okuma Yapıp/ Yapmamaya Göre Toplam Hata Farklılaşması (t Testi)

Değişkenler	Grup	N	Mean	Std. Deviation	df	T	Sig.	Anlamlılık																																																												
Süreye Bağlı Okuma	Yapıyor	31	15,967	3,709	60	-4,065	,000	Süreye bağlı okuma yapanlar																																																												
	Yapmıyor	31	8,806	9,079					Cinsiyet	Kız	31	12,717	7,717	60	-,357	,722	-	Erkek	31	12,928	7,928	Günlük Gazete	Alınıyor	23	12,391	7,114	60	,003	,997	-	Alınmıyor	39	12,384	8,219	Dergi Aboneliği	Abone	19	12,000	7,512	58	-,268	,790		Abone Değil	41	12,585	8,043	Ev	Kendilerinin	42	13,166	8,820	60	1,148	,255		Kira	20	10,750	4,655	Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264
Cinsiyet	Kız	31	12,717	7,717	60	-,357	,722	-																																																												
	Erkek	31	12,928	7,928					Günlük Gazete	Alınıyor	23	12,391	7,114	60	,003	,997	-	Alınmıyor	39	12,384	8,219	Dergi Aboneliği	Abone	19	12,000	7,512	58	-,268	,790		Abone Değil	41	12,585	8,043	Ev	Kendilerinin	42	13,166	8,820	60	1,148	,255		Kira	20	10,750	4,655	Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264		Yok	13	10,230	2,832								
Günlük Gazete	Alınıyor	23	12,391	7,114	60	,003	,997	-																																																												
	Alınmıyor	39	12,384	8,219					Dergi Aboneliği	Abone	19	12,000	7,512	58	-,268	,790		Abone Değil	41	12,585	8,043	Ev	Kendilerinin	42	13,166	8,820	60	1,148	,255		Kira	20	10,750	4,655	Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264		Yok	13	10,230	2,832																					
Dergi Aboneliği	Abone	19	12,000	7,512	58	-,268	,790																																																													
	Abone Değil	41	12,585	8,043					Ev	Kendilerinin	42	13,166	8,820	60	1,148	,255		Kira	20	10,750	4,655	Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264		Yok	13	10,230	2,832																																		
Ev	Kendilerinin	42	13,166	8,820	60	1,148	,255																																																													
	Kira	20	10,750	4,655					Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264		Yok	13	10,230	2,832																																															
Bilgisayar	Var	49	12,959	8,548	60	1,280	,264																																																													
	Yok	13	10,230	2,832																																																																

Süre bağlı olarak sesli okuma yapan ve süreye bağlı olarak sesli okuma yapmayan öğrencilere uygulanan testten alınan puanlara ve yapılan analize göre ($t_{2,60}=-4,065$, $p<0,01$) süreye bağlı okuma lehine fark bulunmuştur. Süreye bağlı olarak sesli okuma yapan öğrenciler, süreye bağlı sesli okuma yapmayan öğrencilere göre daha çok hata yapmaktadır. Cinsiyet ($t_{2,60}=-,357$, $p>0,05$), evlerine günlük gazete alma ($t_{2,60}=-,003$, $p>0,05$), bir dergiye abone olma ($t_{4,58}=-,268$, $p>0,05$), evlerinin kendilerinin veya kira olma durumu ($t_{2,60}=1,148$, $p>0,05$), öğrencilerin evde kendilerine ait bilgisayarının olup olmamasına göre ($t_{62}=1,280$, $p>0,05$), ise sesli okuma toplam hatada denencel işlen gruplar arasında fark meydana getirmemiştir.

Tablo 4. Anne, Baba Eğitim Düzeyine Göre Toplam Hatada Farklılaşma (Anova)

	Eğitim Düzeyi	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık
Anne	İlkokul	14	59,38	13,76	61	2,945	,395	-
	Lise	30	65,38	18,18				
	Üniversite Toplam	18	69,89	12,80				
Baba	İlkokul	9	10,333	13,93	61	2,938	,061	-
	Lise	27	10,444	16,04				
	Üniversite Toplam	26	15,115	12,33				
	Toplam	62	12,387					

Tablo 5. Anne Mesleğine Göre Toplam Hata ANOVA Sonuçları

Meslekler	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık	
Anne	Ev hanımı	33	11,30	5,26	61	4,414	,000	Ev hanımı- Sağlıkçı İşçi- Sağlıkçı Öğretmen- Sağlıkçı
	İşçi	7	7,42	2,63				
	Memur	3	12,00	9,53				
	Öğretmen	7	8,85	3,93				
	Sağlık Çalışanı	8	23,12	12,75				
	Serbest	4	15,00	5,47				
Toplam	62	12,38	7,76					
Baba	İşçi	25	9,84	3,88	61	2,223	,073	-
	Memur	8	17,12	13,67				
	Öğretmen	10	13,20	6,56				
	Sağlıkçı	2	21,00	19,79				
	Serbest	17	12,41	6,77				
	Toplam	62	12,38	7,76				

Öğrencilerin işlemlerden sonra yapılan sesli okuma toplam hatalarının anne babanın mesleğine göre değişimi incelendiğinde annenin mesleğine göre öğrencilerin sesli okumada yaptıkları toplam hata da ($F= 4,414$ $p<001$) farklılaşma görülmektedir. Sağlık çalışanı annelerin çocukları ev hanımı, öğretmen, fabrikada asgari ücretli işçi annelerin çocuklarına göre daha çok hata yapmaktadır. Babaların mesleğine göre öğrencilerin sesli okuma çalışmasında yaptıkları toplam hataya göre farklılaşma görülmemektedir. Babaların mesleğiyle öğrencilerin yaptıkları hatalar arasında ($F_{1,61}=2,223$ $p>05$) anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 6. Evde Okuma Saati Yapılmasına Göre Toplam Hatada Farklılaşma (Anova)

Okuma Saati	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık
Yapılıyor	37	12,45	7,665	61	,388	,680	-
Yapılmıyor	19	13,05	9,027				
Bazen	6	9,83	3,188				
Toplam	62	12,38	7,767				

Öğrencilerin evde okuma saati yapma durumuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Öğrencilerin sesli okuma esnasında yaptıkları toplam hata evde okuma saati düzenlenmesine göre ($F_{1,61}=,388$ $p>05$) farklılaşmamaktadır.

Tablo 7. Öğrencinin Puanı ile Süreye Bağlı Okuma Yapma, Cinsiyet, Günlük Gazete Alma, Dergi Aboneliği, Ev Durumu, Bilgisayarının Olma Durumu Okuma Saati Yapma t -Testi Sonuçları

Değişkenler	Grup	N	Mean	Std. Deviation	df	T	Sig.	Anlamlılık
Süreye Bağlı Okuma	Yapıyor	31	6,03	4,062	60	-5,262	,000	Süreye bağlı okuma yapanlar
	Yapmıyor	31	11,13	3,547				
Cinsiyet	Kız	31	8,48	4,959	60	-,165	,869	-
	Erkek	31	8,68	4,230				
Günlük Gazete	Alınmıyor	23	10,00	3,838	60	1,918	,060	-
	Alınıyor	39	7,74	4,805				
Dergi Aboneliği	Abone	19	10,37	4,017	60	2,176	,034	Abone olanlar
	Abone Değil	43	7,66	4,683				
Ev	Kendilerinin	42	8,60	4,360	60	,36	,971	
	Kira	20	8,55	4,683				
Bilgisayar	Var	49	9,18	4,554	60	2,070	,043	Bilgisayarı var
	Yok	13	6,31	4,029				

Tablo... de öğrencilerin metni sesli okuma çalışmasında öğretmenleri tarafından süreye bağlı okuma yaptırılan öğrencilerle süreye bağlı okuma yaptırılmayan öğrencilerin okuduğunu anlama puanı arasındaki anlamlılığa bakıldı. Öğretmenleri tarafından süreye bağlı okuma yaptırmayan öğrencilerin lehine ($t = -5,262$ $p < 001$) fark bulunmuştur. Süreye bağlı okuma yapmayan öğrenciler okudukları metni daha iyi anlamaktadır. Okuma esnasında süreye yerine metne dikkat etmelerinden anlamaları daha iyi olabilir.

Cinsiyet ile okuduğunu anlama arasında ($t = -,165$ $p > 05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Yine eve günlük gazete alınmasıyla anlama puanları arasında ($t = 1,918$ $p > 05$) anlamlı fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin bir dergiye abone olmasıyla, herhangi bir dergi abone olmama değişkeninin okuduğunu anlamaya etkisi incelendi. Herhangi bir veya birden çok dergiye abone olan öğrenciler lehine ($t = 2,176$ $p < 05$) anlamlı fark bulunmuştur. Dergiye abone olan öğrenciler, abone olmayan öğrencilere göre okuduklarını daha iyi anlamaktadır.

Öğrencilerin evinin kendilerinin olması ya da kira olmasının okuduğunu anlama arasında ($t = ,360$ $p > 05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Evlerinin kendilerinin veya kira olması okuduğunu anlamayı etkilememektedir.

Öğrencilerin evde kendilerine ait bilgisayarının olup olmaması ile okuduğunu anlama puanı arasında ($t = 2,070$ $p < 05$) anlamlı fark tespit edilmiştir. Bilgisayarı olan öğrenciler olmayan öğrencilere göre okuduğunu daha iyi anlamaktadır. Bilgisayarı olan öğrencilerin medya okuryazarlığının olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Anne, Baba Eğitim Düzeyine Göre Okuduğunu Anlama Puanında Farklılaşma (Anova)

Değişken	Meslekler	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık
	İlkokul	9	6,4	4,906				
Baba	Lise	27	6,89	4,397	59	8,314	,001	İlkokul-Üniversite Lise-Üniversite
	Üniversite	26	11,89	3,783				
	Toplam	62	8,58	4,572				
Anne	İlkokul	14	7,21	4,353	61	3,785	,028	Lise-Üniversite
	Lise	30	7,80	4,574				
	Üniversite	18	10,94	4,036				
	Toplam	62	8,58	4,572				

Öğrencilerin babalarının ve annelerinin eğitim düzeyi ile okuduğunu anlama puanı arasındaki anlamlılığın bakıldı. Baba eğitim düzeyine göre ($F=8,314$ $p<05$) farklılaşma bulunmuştur. Babası üniversite mezunu olan öğrenciler babası ilkokul ve lise mezunu olan öğrencilere göre okuduğunu daha iyi anlamaktadır. Babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarının okuduğunu anlama düzeyi artmaktadır.

Annelerin eğitim düzeyine göre de öğrencilerin okuduğunu anlama puanı da farklılaşmaktadır. Annesi üniversite mezunu olan öğrenciler ($F=2,906$ $p<05$) annesi lise mezunu olan öğrencilere göre okuduğunu daha iyi anlamaktadır.

Tablo 9. Gelir Düzeyine Göre Okuduğunu Anlama Puanında Farklılaşma (Anova)

Gelir	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık
Asgari Ücret ve Altı	5	7,60	4,669				
Asgari ücretli-1500	9	6,11	3,689				
1501-2500	17	6,88	4,729	61	3,201	,019	Asgari Ücret-1500 5001 ve üzeri
2501-5000	17	9,59	4,570				
5001 ve üzeri	14	11,36	3,483				
Toplam	62	8,58	4,572				1501-2500 arası 5001 ve üzeri

Öğrencilerin ailelerinin toplam geliri ile okuduğunu anlama puanı arasındaki anlamlılığa bakıldığında ($F=3,201$ $p<05$) düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Geliri 5001 ve üzerinde gelire sahip olan öğrenciler, geliri asgari ücret-1500 lira arasında olanlara ve 1501-2500 lira gelire sahip öğrencilere göre okuduğunu daha iyi anlamaktadır. Öğrencilerin gelir düzeyi yükseldikçe okuduğunu anlama puanı da yükselmektedir.

Tablo 10 Anne-Baba Mesleğine Göre Okuduğunu Anlama Puanı ANOVA Sonuçları

Meslekler	N	Mean	Std. Deviation	Df	F	Sig.	Anlamlılık
Ev hanımı	33	7,64	4,212				
İşçi	7	4,00	3,215				
Anne Memur	3	10,67	5,859				
Öğretmen	7	11,43	3,207	61	4,414	,002	İşçi-Sağlıklı İşçi- Öğretmen
Sağlık Çalışanı	8	11,63	3,815				İşçi- Serbest Çalışan
Serbest	4	11,75	4,193				
Toplam	62	8,58	,581				
Baba İşçi	25	5,60	3,862				
Memur	8	9,00	4,811				
Öğretmen	10	11,30	4,191	61	6,632	,000	Asgari Ücretli İşçi- Öğretmen
Sağlıkçı	2	12,50	3,536				Asgari Ücretli İşçi- Serbest Meslek
Serbest	17	10,71	3,350				
Toplam	62	8,58	4,572				

Anne mesleğinin okuduğunu anlama puanı ile anlamlılığına bakıldı. Annesi asgari ücretli fabrika işçisi olan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri annesi sağlıklı, öğretmen ve serbest çalışan olan öğrencilere göre azalmaktadır. İşçi annelerde vardiya sistemi, daha çok bedene dayalı çalışma olduğu için çocuklarıyla yeterince ilgilenemedikleri söylenebilir.

Babanın mesleği ile öğrencinin okuduğunu anlama puanı arasında ($F_{(1,61)}=6,632$ $p<001$) anlamlı fark bulunmuştur. Babası asgari ücretli işçi olan öğrencilerin, babası öğretmen ve serbest meslek sahibi olan öğrencilere göre anlama puanı düşüktür. Yine vardiya sisteminin olması, bedene dayanan işte çalışmaları nedeniyle çocuklarıyla yeterince ilgilenememesi anlama başarısını etkilemiş olabilir

Tablo 10. Sesli Okuma Hatalarının Puan İle Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata β	β	T	P
Sabit	6,401	2,518	-	2,542	0,14
Sayfa	1,643	,276	,596	5,953	,000
Süre	-1,204	,555	-,203	-2,169	0,34
Kardeş Sayısı	-,615	,596	-,091	-1,033	,306
Gelir	,343	,364	,092	,944	,349
Toplam Hata	,080	,056	,136	1,416	,162
R=,75 ^a		R ² =,57			
F (5,57) =14,665		p=000			

a. Öğrencilerin okuduğunu anlama puanı

Öğrencinin bir ayda okuduğu sayfa sayısı, metni okuma süresi, kardeş sayısı, gelir ve toplam hata değişkenleri ile birlikte, anlama puanları ile yüksek düzeyde ve anlamlı ilişki vermektedir ($R= 75$, $R^2= 57$, $p<001$). Adı geçen beş değişkenle birlikte öğrencinin okuduğunu anlama puanındaki toplam varyansın yaklaşık %57'sini açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (öre yordayıcı değişkenlerin okuduğunu anlama puanı üzerindeki görece önem sırası; bir aylık sürede okuduğu sayfa sayısı, metni okuma süresi, toplam hata, kardeş sayısı ve ailenin geliridir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise bir aylık sürede okunan sayfa sayısı ve okuma süresi değişkenlerinin okuduğunu anlama puanı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Kardeş sayısı, ailenin geliri, toplam hata değişkenleri önemli bir etkiye sahip değildir.

Tartışma ve Sonuç

Okuduğunu anlamayla ilgili yapılan birçok çalışmada öğrencilerin okuduğunu anlamada sorun yaşadıkları belirlenmiştir (Başar,2013; İpşiroğlu, 1993; Temizyürek, 2008; Başar, 2004; Nash, 2008; Epçaçan, 2009; Temizkan ve Sallabaş, 2011; Topuzkanamış ve Maltepe, 2010; Çaycı ve Demir, 2006). Bu sorunun yanında okuduğunu anlamayı etkileyen bir başka sorunla da karşılaşmıştır. Bu sorun süreye bağlı olarak yapılan okuma etkinliklerinde ortaya çıkmıştır. Ayrıca okumayı etkileyen kitap, gazete, dergi gibi değişkenlerin de süreye bağlı okumayı etkileme düzeyi de tartışılmıştır.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öğrencilerin bir aylık sürede okuduğu sayfa sayısının az ya da çok olmasının okuduğunu anlamayı etkileyen en güçlü etken olduğunu ortaya koymuştur. Bu anlamda öğrencilerin okuduğu sayfa sayısı arttıkça anlama becerileri de geliştiği söylenebilir. Öğrencinin bir ayda okuduğu sayfa sayısı ile hece ekleme, yerel ağız ile okuma, sesleri karıştırma, imla kurallarına uymama, hece çevirme, heceleri yanlış ayırma, sekte, ses ekleme ve toplam okuma süresi arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Öğrencinin okuduğu sayfa sayısı çoğaldıkça, sesli okuma hataları azalmaktadır. Öğrencinin okuduğu sayfa sayısı arttıkça, metni okuma süresi azalmakta, okuma hızı artmaktadır. Öğrencilerin hata sayısı arttıkça anlama puanı azalmaktadır. Öğrencilerin okumaya ilgileri kalıcı hale geldiğinde sesli okuma hataları azalırken, akıcı okuma becerileri ve anlama becerileri de artmaktadır. Sürekli okuma becerisi geliştikçe okuma hızı da aynı oranda gelişmektedir. Okuduğunu anlamada sürekliliğin etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar daha önce yapılan çalışmalarca da desteklenmektedir. Tekrar hatası ile öğrencinin aldığı puan arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Öğrenci sesli okurken kelime tekrarı yaptıkça anlama düzeyi azalmaktadır. Öğrenci sesli okurken kelime tekrarı yaptıkça metni okuma süresi artmaktadır. Okuma süresi artan öğrencinin okumaya olan ilgisinin azalacağı, dikkatini hatalara yoğunlaştıracağı için metnin bütünlüğünden uzaklaşacağı söylenebilir. Metnin bütünlüğünden uzaklaşan öğrencinin okuduğunu anlamada sorun yaşaması ve anlamı kaçırmasına neden olabilmektedir.

Öğrencilerin süreye bağlı okuma yapan (bir dakikada kaç kelime okudu veya metni ne kadar sürede okudu) ve süreye bağlı olarak okuma yapmayan öğrenciler en çok tekrar etme hatasını yapmıştır. Süreye bağlı okuma yapan her öğrenci tekrar hata-

sı yapmıştır. Sesli okuma esnasında süreye bağlı olarak okuma yapmayan öğrenciler, süreye bağlı olarak okuma yapan öğrencilere göre %50 oranında tekrar hatasını daha az yapmışlardır. Süreye bağlı sesli okuma çalışmasında öğrenciler hızla odaklandıkları için anlamaya çalışmamaktadır. Öğrenci için dakikada okunan kelime sayısı önemlidir. Süreye bağlı olarak okuma yaptırılan öğrencilerin süreye bağlı olarak okuma yaptırılmayan öğrencilere göre toplamda daha çok hatada buldukları görülmektedir. Hızlı okumadan çok hızlı anlamamanın önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin bir dakikada kaç kelime okudu, verilen metni ne kadar sürede okudu gibi okuma çalışmalarının öğrencilerin daha çok sesli okuma hatası yapmasına neden olduğu görülmektedir. Süreye bağlı okuma, öğrenciyi metne değil, kelimeye odaklandırdığı için öğrencinin anlamı kaçırmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Süre bağlı olarak sesli okuma yapan ve süreye bağlı olarak sesli okuma yapmayan öğrencilere uygulanan testten alınan puanlara ve yapılan analize göre süreye bağlı okuma lehine fark bulunmuştur. Süreye bağlı olarak sesli okuma yapan öğrenciler, süreye bağlı sesli okuma yapmayan öğrencilere göre daha çok hata yapmaktadır. Cinsiyet, evlerine günlük gazete alma, bir dergiye abone olma, evlerinin kendilerinin veya kira olma durumu, öğrencilerin evde kendilerine ait bilgisayarının olup olmamasına göre, sesli okuma toplam hatada gruplar arasında fark meydana getirmemiştir. Bu değişkenlerin öğrencilerin toplam hatalarına etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin sesli okuma toplam hatalarının anne babanın mesleğine göre değişimi incelendiğinde annenin mesleğine göre öğrencilerin sesli okumada yaptıkları toplam hatada farklılaşma görülmektedir. Sağlık çalışanı annelerin çocukları ev hanımı, öğretmen, fabrikada asgari ücretli işçi annelerin çocuklarına göre daha çok hata yapmaktadır. Babaların mesleğine göre öğrencilerin sesli okuma çalışmasında yaptıkları toplam hataya göre farklılaşma görülmektedir. Babaların mesleği öğrencilerin sesli okuma sırasında yaptıkları toplam hatada etkisi bulunmamaktadır. Bu durum babaların çocuklarıyla yeterince ilgilenmediklerini göstermektedir.

Cinsiyet ile okuduğunu anlama ve eve günlük gazete alınmasıyla anlama puanları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bu değişkenlerin okuduğunu anlama becerisine etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir dergiye abone olmasıyla, herhangi bir dergi abone olmama değişkeninin okuduğunu anlamaya etkisine bakıldığında herhangi bir veya birden çok dergiye abone olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Dergiye abone olan öğrenciler, abone olmayan öğrencilere göre okuduklarını anlamada daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu durum öğrencilerin bir dergiye gönüllü abone olmaları ve sorumluluk duygusuna bağlanabilir.

Öğrencilerin evinin kendilerinin olması ya da kira olmasının okuduğunu anlama arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Evlerinin kendilerinin veya kira olması okuduğunu anlamayı etkilememektedir. Öğrencilerin evde kendilerine ait bilgisayarının olup olmaması ile okuduğunu anlama puanı arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Bilgisayarı olan öğrencilerin, bilgisayarı olmayan öğrencilere göre okuduğunu anlama çalışmalarında daha başarılı oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin babalarının ve annelerinin eğitim düzeyi ile okuduğunu anlama puanı arasındaki anlamlılığın bakıldığında babanın eğitim düzeyine göre farklılaşma bulunmuştur. Anne ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarının okuduğunu anlama düzeyi artmaktadır. Eğitimli anne ve babaların çocuklarıyla ilgilenmeleri ya da okuduğunu anlama çalışmaları yapmalarına bağlanabilir. Yapılan bir araştırmada eğitimli babaların çocuklarının akademik başarısının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin toplam geliri ile okuduğunu anlama puanı arasında fark bulunmuştur. Geliri 5001 ve üzerinde gelire sahip olan öğrenciler, geliri asgari ücret ile 1500 lira arasında olanlara ve 1501-2500 lira gelire sahip olan öğrencilere göre okuduğunu anlamada daha başarılı oldukları görülmüştür. Öğrencilerin gelir düzeyi yükseldikçe okuduğunu anlama puanı da yükseldiği söylenebilir.

Anne mesleğinin okuduğunu anlama puanı ile anlamlılığın bakıldığında, annesi asgari ücretli fabrika işçisi olan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri annesi sağlıkçı, öğretmen ve serbest çalışan öğrencilere göre azalmaktadır. İşçi annelerde vardiya sistemi, daha çok bedene dayalı çalışma olduğu için çocuklarıyla yeterince ilgilenememeleri bu duruma sebep olduğu söylenebilir.

Babanın mesleği ile öğrencinin okuduğunu anlama puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Babası asgari ücretli işçi olan öğrencilerin, babası öğretmen ve serbest meslek sahibi olan öğrencilere göre anlama puanı düşüktür. Yine vardiya sisteminin olması, bedene dayanan işte çalışmaları nedeniyle çocuklarıyla yeterince ilgilenememesi anlama başarısını etkilemiş olabilir.

Öğrencinin bir ayda okuduğu sayfa sayısı, metni okuma süresi, kardeş sayısı, gelir ve toplam hata değişkenleri ile birlikte, anlama puanları ile yüksek düzeyde ve anlamlı ilişki vermektedir. Adı geçen beş değişkenle birlikte öğrencinin okuduğunu anlama puanındaki toplam varyansın yaklaşık %57'sini açıklamaktadır. Öğrencinin okuduğun anlama ve okurken hata yapmasının en önemli nedeninin sürekli okuma ilgi ve becerisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin süreye bağlı sesli okumaları sırasında karşılaştıkları sorunların temelinde öğretmen faktörünün başat etkenlerden bir olduğu söylenebilir. Öğretmenin okuma sırasında sergilediği tavır öğrencilerin okumaya yönelik tutum ve davranışlarını etkilediği görülmektedir. Süreye bağlı olarak yapılan okumaların öğrencilerin tedirgin olmalarına, anlamı kaçırmalarına, özgüvenlerini kaybetmelerine, rekabet duygularının artmasına neden olmaktadır. Süreye bağlı okuma yaptırmayan öğretmenlerin öğrencileri, süreye bağlı okuma yaptıran öğretmenlere göre okuduğu anlama puanında daha başarılı ve okuma hatalarını yapma oranında daha az hata yapmaları dikkat çekici bir bulgu olarak yorumlanabilir. Bu bağlamda özellikle ilk sınıflarda süreye dayalı sesli okuma yaptırmamanın yarar yerine zararlı olabileceği ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

- AKYOL, H (2005). Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara
- AKYOL, H (2003). Metinlerden anlam kurma, *TÜBAR* 13, 49-58
- BAŞAR, M (2013). Oral Reading and Handwriting Miscues Which Appear in the Literacy Period and Solution Offers, *Educational Research and Reviews*, 16 (8), DOI, 10.5897/ERR12.185
- BAŞAR, M, YAVUZ, B, ÖZKAN, H (2012). Ses Temelli Cümle Yöntemiyle İlkokuma yazma sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi 24-26 Mayıs 2012 Çayeli RİZE
- BAŞAR, M (2004). İlköğretim 4.Sınıf Öğrencilerinde Çeviri Metni Okuma Hızı ve Anlama İlişkisi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2) 103-110.
- ÇAYCI, B. ve DEMİR, M.K (2006). Okuma ve Anlama Sorunu Olan Öğrenciler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 437-456.
- EPÇAÇAN, C (2009). Okuduğunu Anlama Stratejilerine Genel Bir Bakış, *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 207-223.
- GÜNEŞ, F. (2011). Dil Öğretim yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamaları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1): 123 - 148.
- GÜNEŞ, F (2011). İlköğretimde Sesli Okumanın Önemi ve Yararları, *Millî Eğitim*, 191: 7-22.
- İPŞİROĞLU, Z (1993). Okumayı Öğretme, *Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitimi*, İstanbul: ÇYDD Yayınları 1.
- KAVCAR, C., OĞUZKAN, F., Sever, S. (1995). Türkçe Öğretimi, Ankara: Engin Yayınları
- NASH, S. S (2008). A Fresh Look at College Development Reading, New Jersey.
- ÖZBAY, M (2009). *Okuma eğitimi- anlama eğitimi teknişkleri1* Ankara: Öncü Yayınevi
- ÖZBAY, M (2009). *Özel öğretim yöntemleri 1* Ankara: Öncü Yayınevi
- ROBINSON, R., GOOD, T.L (1987). *Becoming on Effective Reading Teacher*, New York: Harper and Row Publisher
- SEVER, S (2000). Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme, Ankara: Anı Yayıncılık.
- TEMİZKAN, M., SALLABAŞ, M. E (2011). Okuduğunu Anlama Becerisinin Değerlendirilmesinde Çoktan Seçmeli Testlerle Açık Uçlu Yazılı Yoklamaların Karşılaştırılması, *Dumlupınar Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 207-220.
- TEMİZKAN, M (2009) *Metin türlerine göre okuma eğitimi*, İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım
- TEMİZYÜREK, F (2008). The Impact of Different Types of Text on Turkish Language Reading Comprehension at Primary School Grade Eight Students, *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 141-152.
- TOPUZKANAMIŞ, E., MALTEPE, S (2010). Öğretmen Adaylarının Okuduğunu Anlama ve Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyleri, *TÜBAR XXVII*, 655-677.
- YILMAZ, M (2000). İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sesli Okuma Hatalarının İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

THE EFFECT OF TIME DEPENDENT READING ALoud ON COMPREHENSION

Murat BAŞAR*

Zekeriya BATUR**

Mehmet KARASU***

Abstract

In this study the effect of time dependent and untimed reading on reading comprehension and reading mistakes which occur depending on speed reading are evaluated. For this, reading comprehension questions were asked to the students after they had finished reading aloud. There is a significant difference between the reading comprehension scores of the students who took the time dependent reading aloud and the reading comprehension scores of the students who had untimed reading. In addition to this, students doing the time dependent and untimed reading aloud had some mistakes. Their mistakes are repetition, conceptualizing, pause, haplology (dropping syllables), adding syllables, mixing sounds, adding sounds, breath control, skipping, using the local dialect, misuse of orthographic rules, converting the syllable, using the wrong syllable separation, converting words incorrectly, extention, inability to sound, poor posture, following by hand or pen. The most common mistake of the students' is reputation of the words. It's identified that the students who studied on time dependent reading aloud had twice the word mistakes as the students who studied untimed reading. The significant difference was found in the total error score. The students who studied on time dependent reading aloud had more mistakes in total than the students who didn't study on time dependent reading aloud.

Key Words: Native language, reading aloud, reading mistakes

* Assist. Prof. Dr.; Uşak University Faculty of Education

** Assist. Prof. Dr.; Uşak University Faculty of Education

*** Assist. Prof. Dr.; Ministry of National Education, Ankara